

stifte et umiddelbart praktisk Beskjendtskab med Systemet. Endvidere ser jeg ikke, hvad der skulde være til Ginder for, at enten det nærværende Ministerium eller tilkommende Ministerier gjorde sig det magtpaaliggende at se denne Sag grundig forberedt igjennem Skolen, og jeg tvivler ikke paa, at Andre, der interessere sig for Systemets Indførelse, interessere sig for, at det skal blive virkeligt og komme til sin formentlige Ret blandt os, ogsaa ville gjøre sig Umage for at indføre det paa andre Steder end just i Børneskolen, — jeg tænker her nærmest paa vore Folkehøiskoler. Men naar jeg har sagt dette, tror jeg dermed at have betegnet, at efter min Opfattelse er der endnu en lang Vej tilbage, inden dette System kan siges at være forsvarlig forberedt. Jeg lægger Vægt paa paa Ordet „forsvarlig“, fordi det forekommer mig, at denne Forberedelse virkelig maa have noget Omfang ved sig, den maa ikke række ganske lidt omkring, lidt nedad i Samfundet, førend det kan siges at være forsvarligt. Loven, som den nu foreligger, kan jeg derfor ikke stemme for; saaledes som den nu er, er jeg en afgjort Modstander af den, medens jeg anser det for at være en Fremtidsopgave for alle Systemets Venner at se det forberedt paa en saadan Maade, at det, naar det en Gang i Tiden foreligger som et Led af den offentlige almene Bevidsthed, da kan komme til, hvad man nu allerede tror at kunne kalde dets Ret. — Med Hensyn særlig til det Spørgsmaal, om et saadant Systemstifte paa Maalets og Vægtens Omraader skulde foregaa ved Tvang eller frivillig, skal jeg ikke sige allerede nu at erklære, at jeg anser dets Gjennemførelse ad Frivillighedens Vej for at være aldeles umulig, det vilde ganske sikkert blive en uendelig Opsættelse. Jeg skal tilslade mig at minde ærede Medlemmer om, at vi fra Fortiden havde et Penge-system, som man kaldte Kurant-systemet, og at man i 1813 gik over til Rigsbank-systemet, men at man ved Tvangsforholdsregler maatte staffe dette Kurant-system ud af Verden endnu i vore Levedage; saa iherdig hængte Befolkningen ved Kurantberegningen, at man omtrent i et halvhundredes Aar, ialfsald 40 Aar efter, at Rigsbank-systemet var indført, endnu i næsten hele Sjælland regnede Alt i Kurant (En Stemme: Ved hvilke Tvangsforholdsregler?). Det ærede Medlem spørger mig, med hvilke Tvangsforholdsregler det stete; en saadan var blandt andre Pengeinddragningen, derved gik Kuranten ud af Verden; jeg kalder det en Tvangsforholdsregel, naar man tager Pengene fra Folk,

faa at de ikke længere kunne regne med dem, thi ellers forstaaer jeg ikke, hvad dette Ord vil sige. Og der vil ske noget Lignende her. Der er en hel Befolknings Fornemmelse og tillige Bekvemmelighed, for ikke at sige Magelighed imod at gjøre et saadant Systemstifte; det er af den Art Changementer, som ikke nogetsteds foregaaer uden ved Tvang, og derfor skal jeg allerede nu, som sagt, erklære, at, naar endelig efter min Overbevisning Dagen maatte være oprunden, da man kan gaa til dette Systems Udførelse, vil jeg nødvendigvis komme til at stemme for, at det sker tvungent med en bestemt fastsat Tidsfrist. — Særligt forekommer det mig, at man fra begge Sider, baade med Hensyn til Forsaaret for dette System og dets Indførelse allerede nu og med Hensyn til Angrebene paa det, ikke har været sparsom med Overdrivelser. Jeg tror ganske vist med den ærede sidste Taler, at det er betydelige og omfattende Besværligheder, man ved et saadant Systemstifte vil paaføre den menige Befolkning hele Landet over; men jeg tror ikke paa, at disse Besværligheder skulde være saa godt som uoverkommelige, som det synes, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein) vilde antyde, at det harlad skulde være en Umulighed for Befolkningen at gjøre en saadan Forandring, saaledes at deraf endog som Resultat skulde fremkomme en gennemgribende Begrebsforvirring hos denne Befolkning. Den Slags Ting tillader jeg mig indtil Videre at anse for en Overdrivelse, der i Virkeligheden ikke styrker den Sag, man taler for. Naar den anden Side har jeg imidlertid hørt det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) gjentagne Gange paastaa, at de Fordele, som knytte sig til Systemets Gjennemførelse, ere saa overordentlig store; men det ærede Medlem glemte at anføre, hvilke disse Fordele da egentlig ere (København: Det behøver ikke at siges). Ja, det er muligt, at det ikke behøver at siges for det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (København), thi han er nu saa klog i alle Ting, et saadant Universalmenneke kan man ikke indlade sig i Diskussion med om saadanne Ting; men der kunde dog i Thinget være andre Medlemmer, som ikke ere saa kloge, og jeg vil oprigtig tilstaa, forsaavidt jeg vilde anvende det paa mig selv, at jeg nu ikke er saa klog, og derfor vilde jeg have ønsket, at det ærede Medlem for Kolding (Berg) udtrykkelig havde nævnt, hvilke disse store og mange Fordele egentlig ere, som saa langt overvælte de Ulemper, Betøftninger og